

ת"פ 52988/07/19 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית משפט השלום בקריית גת

ת"פ 52988-07-19 מדינת ישראל נ' פלוני

בפני	כבוד השופטת טל לחיאני שהם
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	ע"י ב"כ עו"ד רפאל אביב
נאשם	פלוני
	באמצעות ב"כ עו"ד יפעת זינר

החלטה

כללי

1. לפניי בקשת ב"כ הנאשם לביטול כתב האישום אשר הוגש כנגד הנאשם, וזאת מחמת טענת הגנה מן הצדק, ובהתאם לסעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב - 1982 (להלן: "חסד"פ").

2. כנגד הנאשם תלוי ועומד כתב אישום המייחס לו ביצוע עבירת תקיפה סתם - בן זוג, עבירה לפי סעיפים 379+382(ב)(1) לחוק העונשין התשל"ז - 1977 (להלן: "החוק"), ועבירת תקיפת סתם, עבירה לפי סעיף 379 לחוק.

מעובדות כתב האישום עולה כי בתאריך 02/06/19 בשעה 00:30 או בסמוך לכך, הגיע הנאשם לדירה בה מתגורר עם אישתו, הגב' א"א (להלן: "המתלוננת"), לה נשוי מזה 55 שנה, כשהוא בגילופין. בנסיבות המתוארות, החל הנאשם לשפוך מים על הרצפה, ובהמשך תפס את ידה השמאלית המגובסת של המתלוננת, וכתוצאה מכך היא סבלה מכאבים. כמו כן, הנאשם גידף את המתלוננת בכך שאמר לה: "שרמוטה, שאלוהים יקח אותך".

עוד ובאותן הנסיבות, ניסה הנאשם לתקוף את בנו (להלן: "המתלונן") בכך שהשליך בקבוק לעבר דלת חדרו אך המתלונן סגר את הדלת, וכן התקרר לעברו וניסה לתקוף אותו באמצעות ידיו, אך המתלונן אחז בידיו ומנע זאת. מיד ובסמוך, תפס הנאשם בחולצתו של המתלונן, והמתלונן שוב תפס אותו בידיו.

טענות הצדדים

3. בדיון אשר התקיים לפניי ביום 03/01/21 טענה ב"כ הנאשם כי יש להורות על ביטול כתב האישום אשר הוגש כנגד הנאשם, וזאת בשים לב לחלוף הזמן הרב מעת שהופנה לבדיקה פסיכיאטרית ועד למועד הנוכחי הקבוע לבדיקתו,

בחודש נובמבר 2021, ומטעמים של הגנה מן הצדק.

לטענת ב"כ הנאשם, העובדה כי יחלפו מעל שנתיים ממועד ביצוע העבירות, בחודש יוני 2019, ועד לביצוע הבדיקה לצורך הכנת חוות הדעת בעניינו - פוגעת באפשרות הגנתו של הנאשם וביכולת של חוות הדעת לשקף בצורה נכונה את מצבו של הנאשם בעת ביצוע העבירות.

ב"כ הנאשם הפנתה בטיעוניה להחלטותי הקודמות בסוגיות דומות.

4. ב"כ המאשימה טענה בתגובתה מיום 10/01/20 כי יש לדחות עתירת ב"כ הנאשם, וזאת בשים לב למבחן התלת שלבי שנקבע בפסיקה לבחינת טענת הגנה מן הצדק.

לטענת ב"כ המאשימה, הימשכות ההליך בעניינו של הנאשם לא נובעת רק מהתנהלות לשכת הפסיכיאטר המחוזי, אלא נובעת אף מהעובדה שהנאשם לא התייצב לדיון הראשון אשר התקיים בעניינו ונדרש להוציא צו הבאה, וכן בשל מצב החירום הקיים בארץ בעקבות התפשטות נגיף הקורונה.

כמו כן, לטענתה, ערה היא לעיכוב המשמעותי בהגשת חוות הדעת, אך בשים לב לחומרת העבירות המיוחסות לנאשם ומאחר ולעובדה כי הנאשם לא מצוי בתנאים מגבילים - ביטול כתב האישום בנסיבות אלה יהיה צעד דרסטי ולא מידתי.

עוד הוסיפה כי יש ליתן משקל לכך שהתנהלות הפסיכיאטר המחוזי לא נעשית בזדון, בשרירות לב או ברשלנות ולא נובעת מגחמה חסרת בסיס רציונאלי, וכי זו נובעת מבעיה אובייקטיבית, מורכבת וחיצונית לפסיכיאטר המחוזי - אשר מגלמת בתוכה מצרף של בעיות שמשרד הבריאות מתמודד עמם ברמה הכלל ארצית ובמרחב לכיש בפרט.

לטענת ב"כ המאשימה, דווקא בתקופה זו, בה מדינת ישראל חווה עלייה מדאיגה במקרי אלימות במשפחה - קיים אינטרס ציבורי משמעותי במיצוי הדין עם נאשמים בעבירות אלימות.

ב"כ המאשימה הוסיפה וטענה כי במקרה זה לא הוגש כל מסמך המעיד על מצבו הנפשי של הנאשם, אשר יכול היה לשפוך אור על נסיבות ביצוע העבירה או שיעיד על הפחתה במסוכנות מצד הנאשם, או הפחתה באינטרס הציבורי שבניהול ההליך - ואף לא נטען כי כאלה קיימים.

לבסוף, טענה ב"כ המאשימה כי איזון בין השיקולים השונים, כמפורט, מעלה כי מקרה זה איננו מצוי במסגרת התיקים החריגים שבהם קיום פגם מהווה פגיעה בתחושת הצדק וההגנות, על אף שאינו תוצאה של כוונת זדון, יוביל לביטול כתב האישום.

המסגרת הנורמטיבית

5. סעיף 149 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "חסד"פ"), קובע כי "לאחר תחילת המשפט רשאי הנאשם לטעון טענות מקדמיות, ובהן-

...

(10) הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית".

6. בפרשת יפת, ע"פ 2910/94 יפת נגד מדינת ישראל (28/02/96), נקלטה לראשונה טענת ההגנה מן הצדק כאמצעי הגנה מפני התעמרות מצד הרשויות כלפי נחקרים ונאשמים ונקבע בה מבחן "ההתנהגות הבלתי נסבלת של הרשות".

בהמשך הורחבה הדוקטרינה ונקבע בע"פ 4855/02 מדינת ישראל נגד בורוביץ' (31/03/05), מבחן גמיש יותר לקבלתה - מבחן "הפגיעה הממשית בתחושת הצדק וההגינות". בפסק דין זה נקבע מבחן תלת שלבי לקבלת ההגנה - בשלב הראשון, בחינת הפגם ועוצמתו, בשלב השני, בחינה האם קיום ההליך הפלילי, בשים לב לקיום הפגמים, יש בו משום פגיעה בתחושת הצדק וההגינות, ובשלב השלישי, בחינת הסעד ההולם המאזן בין כלל השיקולים, האינטרסים והערכים העומדים ביסוד ההליך הפלילי, לבין הפגמים שנפלו בהליך.

במסגרת תיקון 51 לחסד"פ נקלטה דוקטרינת "ההגנה מן הצדק" לספר החוקים, ובהתאם להוראת סעיף 149(10) לחסד"פ נקבע כי ככל שהגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומד בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית, אזי תתקבל הטענה. על הגנה זו חל סעיף 150 לחסד"פ, לפיו משנתקבלה טענה מקדמית - רשאי בית המשפט לתקן את כתב האישום או לבטלו.

7. כמו כן, ברע"פ 1611/16 מדינת ישראל נגד ורדי (31/10/18) (להלן: "רע"פ ורדי") קבע בית המשפט העליון כי "דוקטרינת ההגנה מן הצדק ככלל, והטענה לאכיפה מפלה בפרט - אינן מוגבלות בקיומו של מניע פסול העומד בבסיס פעולות הרשות..." עם זאת, צוין כי "יש להעניק משקל בשלב השני גם לעובדה כי הרשות פעלה בתום-לב, ללא מניע פסול, או כוונת זדון. מטבע הדברים, התוצאה תהא שרק מקרים נדירים וחריגים בהם נטענה טענה לאכיפה מפלה שאיננה תוצאה של כוונת זדון יקימו לנאשם הגנה מן הצדק".

זאת ועוד, ברע"פ 1201/12 קטיעי נגד מדינת ישראל (09/01/14) נקבע כי "הבחינה האם המצב המשפטי עומד בסתירה לעקרונות של צדק והגינות משפטית מופנית לא רק כלפי התנהלות התביעה אלא גם רשויות אחרות, ואף גורמים אחרים המשפיעים על ההליך הפלילי".

מן הכלל אל הפרט

8. בהעדר התנגדות מטעם המאשימה, הופנה הנאשם ב- 23 לחודש ינואר 2020 לבדיקה פסיכיאטרית לצורך בחינת אחריותו וכשירותו לעמוד לדין, ודין המשך לצורך קבלת חוות הדעת נקבע ליום 27/05/20.

עם זאת, לאור התפרצות נגיף הקורונה ובהיעדר חוות דעת מטעם הפסיכיאטר המחוזי - נדחה מועד הדיון ליום 30/09/20 וניתנה ארכה להגשת חוות הדעת עד ליום 27/09/20. כמו כן, לאור שינוי פגרת סוכות בהתאם לתקנות - נדחה מועד הדיון בשנית ליום 03/01/21 והובהר כי חוות דעת מטעם הפסיכיאטר המחוזי תוגש עד ליום 27/12/20.

דהיינו, היה על הפסיכיאטר המחוזי להגיש את חוות הדעת בחלוף 11 חודשים ממועד הפניית הנאשם לקבלת חוות דעת.

בשלב זה יש לציין כי הדיון אליו התייחס ב"כ המאשימה בתגובתו בכתב, אליו לא התייצב הנאשם ובגינו הוצא כנגדו צו הבאה, התקיים ביום 24/10/19, טרם הפניית הנאשם לבדיקה פסיכיאטרית, ומשכך איננו רלוונטי לעניין פרק הזמן בו ממתין הנאשם לביצוע הבדיקה אליה הופנה.

ביום 07/12/20 התקבלה הודעה מטעם הפסיכיאטר המחוזי לפיה מפאת עומס עבודה כבד - יוזמן הנאשם לבדיקה רק ליום 16/11/21.

דהיינו, לאחר שניתנו לפסיכיאטר המחוזי כ- 11 חודשים לצורך הכנת חוות הדעת, הוא ביקש דחייה נוספת של כ-11 חודשים לצורך הכנת חוות הדעת.

לכל בר דעת ברור כי 22 חודשים הם פרק זמן לא סביר לצורך הכנת חוות הדעת, וזאת גם אם קיים עומס עבודה חריג בלשכת הפסיכיאטר המחוזי מכל סיבה שהיא.

9. במבחן התלת שלבי ל"בחינת הפגיעה הממשית בתחושת הצדק וההגיונות" אשר נקבע בפרשת בורוביץ, מהמפורט לעיל עולה כי לא רק שקיים פגם - דחיית מועד מתן חוות הדעת הפסיכיאטרית בעניינו של הנאשם, אלא כי עוצמת הפגם גבוהה ביותר בשים לב למשך תקופת הדחייה - כ-22 חודשים ממועד שליחת הנאשם לבדיקה ועד לתאריכה המיועד, בחודש נובמבר 2021, וזאת על אף החלטותיו של מותב זה.

אני דוחה טענת ב"כ המאשימה לפיה מצב החירום הקיים בארץ בעקבות התפשטות נגיף הקורונה הוא גורם משמעותי במשך תקופת הדחייה לצורך קבלת חוות דעת פסיכיאטרית, וזאת בשים לב לעובדה שהפסיכיאטר המחוזי עצמו לא טען כי זהו הגורם לעיכוב, אלא טען, בתיקים אחרים בהם טען לפניי, כי העיכוב במתן חוות הדעת לבית המשפט נובע מסירובם של בתי החולים לבצע בדיקות פסיכיאטריות אשר לו הסמכות להעביר לטיפולם.

10. פגם זה איננו טכני במהותו, אלא פוגע באופן משמעותי באפשרות לקיום משפט הוגן לנאשם.

כידוע, כשם שהציבור זכאי לתבוע העמדה לדין של עבריינים והענשתם, על החברה בכלל ובתי המשפט בפרט לאפשר לנאשם משפט הוגן. חלק אינהרנטי מקיום משפט הוגן הוא קיומו של הליך יעיל שמתנהל תוך פרק זמן סביר ונראה כי עיקרון זה קיבל משנה תוקף עם חקיקת **חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו**.

[ראו: ע"פ 125/74 מירום נגד מדינת ישראל (11/09/75) ובג"צ 6972/96 התנועה לאיכות השלטון נגד היועץ המשפטי לממשלה (09/06/97), סעיפים 18-21].

ודוק, מעבר לחובה של כל אדם לקיים החלטות בית המשפט, בעניינו של הפסיכיאטר המחוזי, שתפקידו נקבע **בחוק טיפול בחולי נפש, תשנ"א - 1991 (להלן: "חוק טיפול בחולי נפש")** ובהתאם להוראת **סעיף 1** לחוק זה הוא מהווה פסיכיאטר בשירות המדינה - חלה עליו אף החובה לבצע את תפקידו באופן סביר ותוך פרק זמן הגיוני.

מעבר לאמור, ברי כי התמשכות ההליך דווקא בעניינם של נאשמים המופנים לקבלת חוות דעת פסיכיאטרית בשל קיומו של רקע נפשי, יש בו משום עיוות דין משמעותי. זכותו של מי שנאשם על ידי מדינת ישראל בביצוע עבירה פלילית לניהול יעיל והוגן של ההליך, בין היתר, בשל הקושי והמצוקה הנגרמים למי שעומד לדין פלילי. על אחת כמה וכמה כשעסקינן בנאשמים בעלי רקע נפשי, אשר ברי כי התמשכות ההליך וקיומו של כתב אישום פלילי כנגדם, גורמים לעינוי דין משמעותי עבורם.

בעניין זה אציין כי עיוות הדין נגרם לא רק לנאשם עצמו אלא גם לנפגעי העבירה, שגם האינטרס שלהם הוא שההליך יתנהל באופן יעיל ומהיר.

11. עם זאת, במקרה זה לא הוגש לעיוני כל מסמך המעיד על רקע נפשי קודם, כך שאין בידי מידע מספיק במקרה קונקרטי זה לעניין מצבו הנפשי של הנאשם ולגבי מידת הפגיעה בו בשל התמשכות ההליך.

12. עוד יש לציין כי קיימת משמעות למועד ביצוע הבדיקה הפסיכיאטרית הנעשית לנאשמים באשר לשאלת האחריות, ובדיקה הנעשית בסמוך ככל הניתן למועד האירועים נשוא כתבי האישום - יש בה כדי לתת אינדיקציה טובה יותר למצבם הנפשי של הנאשמים באותה העת. ככל שחולף זמן ארוך יותר ממועד ביצוע העבירה ועד קיומה של בדיקה פסיכיאטרית, ישנו קושי לקבל תמונה ברורה על המצב הנפשי של הנאשם בעת ביצוע העבירה, ובכך יש להגביר את החשש לעיוות דין ולניהול משפט שלא יעשה צדק.

בית המשפט שב ומבהיר כי נאשמים ככלל, ובפרט נאשמים אשר מצבם הנפשי מורכב מלכתחילה ומשכך מופנים לבדיקת הפסיכיאטר המחוזי - לא צריכים להינזק ממחלוקות פנימיות במשרד הבריאות, וסכסוך פנימי לא צריך להתנהל על גבם ולהוביל לסחבת כה משמעותית אשר מובילה לאי קידום ההליך המשפטי בעניינם באופן שמהווה פגיעה בתחושת הצדק וההגיונות.

13. מהמפורט שוכנעתי כי אף לשאלה האם קיום ההליך הפלילי, בשים לב לקיום הפגם, יש משום פגיעה בתחושת

הצדק וההגנות - התשובה היא חיובית.

14. משקבעתי כאמור, אעבור לשלב השלישי - בחינת הסעד ההולם המאזן בין כלל השיקולים, האינטרסים והערכים העומדים ביסוד ההליך הפלילי, לבין הפגמים שנפלו בהליך.

כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו ביצוע עבירת תקיפה סתם - בן זוג ועבירת תקיפת סתם, כמפורט לעיל. יוער כי אין מחלוקת שמדובר בעבירות חמורות, אולם מאחר ולא הוגשו לעיוני כל מסמכים המעידים על העלייה הנטענת במקרי האלימות בתוך המשפחה בתקופה זו, איני יכולה לקבוע מסמרות לעניין האינטרס הציבורי הגובר במיצוי הדין עם נאשמים המואשמים בעבירות מסוג זה בתקופה זו בשל כך.

עיון בכתב האישום מעלה כי נסיבות ביצוע העבירות לכאורה אינן קלות כלל וכלל. זאת נוכח העובדה שהנאשם תקף, בהיותו בגילופין, לא רק את בת זוגו מזה שנים רבות, בתוך ביתם המשותף, אלא הוסיף ותקף אף את בנו. כמו כן, במקרה זה אין מדובר באירוע רגעי אלא באירוע מתמשך, ויש אף ליתן משקל לפוטנציאל הנזק אשר עולה מנסיבות האירוע, וזאת בשים לב להשלכת הבקבוק על ידי הנאשם. משכך, ניתן לקבוע כי הפגיעה בערכים המוגנים איננה מצויה ברף הנמוך.

כאמור לעיל, לא הוגש כל מסמך מטעם ההגנה המעיד על מצבו הנפשי של הנאשם אשר יכול היה לשפוך אור על נסיבות ביצוע העבירה, או ליתן מידע אשר יעיד על הפחתה במידת המסוכנות מצד הנאשם, או להפחתה באינטרס הציבורי שבניהול ההליך בעת הזו.

כאמור לעיל וכפי שעולה מרע"פ ורדי, על אף שדוקטרינת ההגנה מן הצדק אינה מוגבלת בקיומו של מניע פסול העומד בבסיס פעולות הרשות, יש ליתן משקל אף לעובדה כי העיכוב בקיום הבדיקות ומתן חוות הדעת איננו נובע מהתנהגות מכוונת של הפסיכיאטר המחוזי, אלא מקושי אובייקטיבי בניהול שנוצר במחוז דרום בכלל ובמרחב לכיש בפרט.

לאור האמור, ועל אף שאין ספק כי נגרם עינוי דין לנאשם בדחייה הממושכת שבמתן חוות הדעת הפסיכיאטרית בעניינו, כמפורט לעיל, באיזון בין השיקולים השונים, שוכנעתי כי לעת הזו לא ניתן להורות על ביטול כתב האישום כנגדו.

עם זאת, מובהר כי ככל שתבקש דחייה נוספת במתן חוות הדעת - יתכן שנקודת האיזון תשתנה בעתיד.

15. לאור כל המפורט בהרחבה לעיל, באיזון כלל השיקולים, האינטרסים והערכים, אל מול הפגמים שנפלו בהליך - שוכנעתי כי מקרה זה איננו מצוי במסגרת המקרים החריגים בהם קיומו של פגם המהווה פגיעה בתחושת הצדק וההגנות, על אף שאיננו תוצאה של כוונת זדון - יוביל לביטול כתב האישום התלוי ועומד כנגד הנאשם.

16. משכך, אני דוחה את בקשת ב"כ הנאשם לביטול כתב האישום.

17. ההחלטה תומצא לב"כ הצדדים וללשכת הפסיכיאטר המחוזי.

ניתנה היום, כ"ז טבת תשפ"א, 11 ינואר 2021, בהעדר
הצדדים.